

[Morten Larsen.]

her at drage en sammenligning mellem det kgl. teater og bibliotekerne som forsvar for indførelse af en biblioteksafgift. Jeg synes, det er et meget uheldigt valgt eksempel. Hvad man end mener om det kgl. teater, dets underskud og statens tilskud, er der efter min mening en væsentlig forskel på de to ting derved, at vi har mulighed for at tilbyde hver eneste borger fordelene ved bibliotekerne, medens vi — selv om vi kunne ønske det — må indrømme, at det samme ikke er tilfældet med det kgl. teater.

Jeg ser i betænkningen, at venstres og det konservative folkepartis repræsentanter i udvalget, bortset fra det ærede medlem hr. Jacob Pedersen, er enige om ændringsforslagene nr. 1 og 2. Jeg har svært ved at tro, at de dækker deres partiers øvrige medlemmer, og selv om det ved den kommende afstemning skulle vise sig, har jeg svært ved at tro, at det alligevel kan være rigtigt.

På det radikale venstres vegne vil jeg anbefale at stemme for lovforslaget med de af ministeren stillede ændringsforslag og at stemme imod oppositionens ændringsforslag.

Gøting: Det forslag til bibliotekslov, som vi her har til anden behandling, har været ivrigt diskuteret i pressen. I hvert fald er spørgsmålet lånerafgift eller ikke-lånerafgift blevet drøftet og endevendt i et omfang, som det, så vidt jeg kan skønne, sjældent er tilfældet med et så relativt lille forslag, lille i sammenligning med skatte-lovforslag og andre af den kaliber.

Jeg vil gerne straks slå fast, at jeg er af den opfattelse, at indførelse af en lånerafgift, sådan som det blev fremhævet ved første behandling af såvel den ærede ordfører for venstre som af mig, principielt er rigtigt, men jeg sætter en streg under ordet principielt. Det argument, jeg anførte under første behandling, må stadig i det lange løb være rigtigt, nemlig at for en ydelse må der betales et vederlag. Når jeg ikke desto mindre ved anden behandling ikke kan gå ind for en lånerafgift, er det, fordi der under udvalgsbehandlingen er anført argumenter, som jeg netop i dag, hvor der fra det offentlige side investeres voldsomt i praktisk og teoretisk dygtiggørelse, vanskeligt kan se bort fra.

Da vi ved første behandling talte om afgift, regnede jeg med en lille uvæsentlig nedgang i udlånet, en nedgang, som tiden hurtigt ville udviske, men tallene fra et af vore nabolande, tal, jeg dengang ikke kendte, viser noget helt andet. Afskaffelsen af en lånerafgift i et tilfælde i Tyskland betød, at udlånene steg fra 14 000 til 32 000 bind; og i et andet tilfælde, hvor man ophævede afgiften, steg udlånene til det dobbelte. Hertil kommer så de eksempler, det ærede medlem hr. Lysholt Hansen nævnte før.

Så er det man spørger sig selv: står vi her over for et tilfælde, hvor en fornuftig foranstaltning i et i øvrigt ufornuftigt samfund vil få uheldige virkninger? Jeg er kommet til den opfattelse, at sådan er det vist. Men jeg må også erkende, at afvejningen af, hvad der i et eller andet tilfælde er rigtigt, afhænger af en vurdering, som det er vanskeligt at se igennem: princippet kontra princippets uheldige virkninger. Hertil kommer så det administrationsapparat, som sagkyndige påstår vil blive af formidabel karakter. Jeg troede selv, det ville kunne klares relativt enkelt, men jeg vil under ingen omstændigheder være med til at skabe et stort kompliceret og uproduktivt administrations- og kontrolapparat, som i væsentlig grad vil ophæve det provenu, som en afgift på 3, 4 eller 5 kr. kan give.

Problemstillingen er altså: på den ene side princippet, på den anden side en betydelig nedgang i udlånet, tilkomsten af et kontrolapparat samt alle de argumenter, det ærede medlem hr. Lysholt Hansen fremførte. Vi har diskuteret denne vurdering meget i min gruppe, men jeg tror, jeg kan sige, at vi er enige om, at denne opfattelse er rigtig. Noget tilsvarende har åbenbart ikke gjort sig gældende inden for det konservative folkeparti, idet den ærede ordfører for det konservative folkeparti, fru Gertie Wandel, ved første behandling ikke med et eneste ord nævnte princippet lånerafgift, medens stillingen nu tilsyneladende er den, at dette parti er delt; i hvert fald har det ærede medlem hr. Jacob Pedersen ikke samme opfattelse som udvalgets mindretal. Jeg ved ikke, hvorfor man fra konservativ side ligesom er svunget over, men jeg vil gerne lige